

Kedy píšeme tvrdé y/ý

Po tvrdých spoluhláskach *d, t, n, l, h, ch, k, g* (dýka, chyba...)

Špecifickú kategóriu tvoria takzvané vybrané slová po *l*:

lyko, lysý, lýtko, lyžica, mlyn, plyn, plytký, slýchať, lyže, lyžica, plyš, blýskať sa, blyšťať sa, vzlykať, vplyv, zlyhať, lýra, lyrika, plynúť...

Martin Hattala -
slovenský jazykovedec a reformátor
štúrovskej slovenčiny. S.M.M. Hodžom
zaviedol tzv. hodžovsko-hattalovskú
reformu, v ktorej sa pravopisne zaviedlo
aj písanie y/ý.



Po obojakých spoluhláskach *b, p, m, r, s, v, z* vo vybraných a v príbuzných slovách (by, aby, byť, bystrý...)

Pozor: my – mi (mne), výr (sova) – vír (vodný), byť (existovať) – biť (udierať), kryštálový (cukor) – krištálový (pohár), rým – Rím (mesto), dobyť (ovládať) – dobiť (palicou, mobil), pysk (papuľa) – pisk (zvuk), vyť (na mesiac) – viť (vence)

V pádových príponách:

• pri skloňovaní podstatných mien podľa vzoru *dub* v **N** a **A** plurálu (vlaky, rysy...)

Pozor: Pri zvieracích podstatných menách mužského rodu *pes, vlk* a vták používame v **N** plurálu tvary *psy/psi, vlky/vlci, vtáky/vtáci* (poľovné psy – poľovní psi, hladné vlky – hladní vlci, sťahovavé vtáky – sťahovaví vtáci...).

• pri skloňovaní podstatných mien podľa vzoru *žena* v **G** singuláru, v **N** a **A** plurálu (od herečky, idey...)

Pozor: Podstatné mená ženského rodu zakončené na *-ea* sa skloňujú podľa vzoru *žena*, len v **D** a **L** sg. majú príponu *-i* (idei, o Andrei...).

• pri skloňovaní prídavných mien podľa vzoru *pekný* (pekný žiak, pekným žiakom...), číslovky *jeden* (s jedným žiakom...) a zámena *sám* (samých žiakov, so samými žiakmi...)

V **N** pl. je tvar *jedny* a *samy* pri neživotných a zvieracích podstatných menách mužského rodu (*stromy sa chránia samy, tigre lovia samy...*), pri podstatných menách ženského rodu (*ženy cvičia samy...*) a stredného rodu (*jedny oči...*).

Pozor: Pri životných podstatných menách mužského rodu sú v **N** pl. tvary: *pekní bratia, jedni rodičia, chlapci ostali sami...*

• v tvare prídavného mena *radý* a v tvare zámena *ony* v **N** pl. pri neživotných a zvieracích podstatných menách mužského rodu (*kvety/ony majú rady slnko, medvede/ony majú rady med...*), pri podstatných menách ženského rodu (*ženy/ony rady spievajú...*) a stredného rodu (*dievčatá/ony sú rady...*)

Pozor: Pri životných podstatných menách mužského rodu sú v **N** pl. tvary *radi* a *oni* (*muži/oni radi oddychujú...*).

• pri skloňovaní radových čísloviek podľa vzoru *pekný* (*siedmy žiak, so siedmym žiakom, zo siedmich tried...*)

Pozor: V **N** pl. píšeme v radových číslovkách *i/-i* (*boli sme siedmi v poradí...*). Pri skloňovaní základných čísloviek píšeme v pádových príponách *i/í*.

Pomôcka: Pri rozlišovaní radovej číslovky od základnej si pomôž otázkami a základným tvarom čísloviek: v siedmich ročníkoch (v koľkých ročníkoch v poradí?) – ide o siedme ročníky, v siedmich ročníkoch (koľko je ročníkov?) – ide o sedem ročníkov.

Kedy píšeme mäkké i/í

V pádových príponách:

• v **N** pl. podstatných mien mužského rodu, ktoré sa skloňujú podľa vzoru *chlap*

• pri skloňovaní podstatných mien v **L** sg. *-ovi* a v **I** pl. *-mi/-ami* (o ujovi, so žiakmi...)

• pri skloňovaní privlastňovacích prídavných mien podľa vzoru *matkin* v prípone *-in* (*Katkin, myškin...*)

• pri skloňovaní prídavných mien podľa vzoru *cudzí* (*krajším, sviežich...*) a *pávi* (*myší, oslími...*)

• pri skloňovaní základných čísloviek podľa vzoru *päť* (*siedmi žiaci, siedmich žiakov, siedmim žiakom, o siedmich žiakoch...*)

Po mäkkých spoluhláskach *č, dž, š, ž, c, dz, j, d', t', ň, l'*
(čítať, život, citrón, hodina, snívať, lízanka, ticho, nikto, medzi...)

Po tvrdých spoluhláskach v niektorých slovách cudzieho pôvodu
(kilogram, kino, chirurg, gitara, história, disk, hit, titul, tiger...),
v citoslovciach a v ich odvodeninách (tik-tak, kíkrikík, chichotať...)

Pri časovaní sloves v minulom čase v prípone *-li* (robili, spievali...)